

Horváth István Károly
Ókortudományi és
Latin Nyelvi Verseny

SZTE BTK Klasszika-Filológiai
és Neolatin Tanszék

VERSENYFELADATOK

Kultúrtörténeti teszt

2022–2023. 1. forduló, 1. kategória

A versenyző neve:

Osztálya:

Iskolája:

Felkészítő tanára:

Pontszáma: / 36 pont

Kedves Versenyző!

Minden feladatot olvass el figyelmesen, mielőtt hozzálátnál a megoldáshoz! A tesztlap kitöltéséhez 75 perc áll rendelkezésedre. Jó munkát és sok sikert kívánnak:

a Szervezők

1. Mondd, te mit választanál?

Az alábbiak közül melyik állítás igaz az ókori rómaiak vacsoraestjeiről?

a) A római vendégek fekvé ettek.	c) A vendégeknek saját bort kellett hozniuk.
b) Minden vendégnek egyfajta előételt,
egy főételt és egy desszertet szolgáltak fel.	d) A házigazdák megkérték a vendégeket,
hogy osszák meg a költségeket.

Hogy hívták a napindító étkezést az ókori Rómában?

a) <i>dulcia domestica</i>	c) <i>cena</i>
b) <i>prandium</i>	d) <i>ientaculum</i>

Mi volt a *puls* az ókori Rómában?

a) étkezőhelység	c) a rómaiak által használt fűszer
b) egyfajta vacsoraparti	d) a szegény emberek által fogyasztott kása

Melyik kézzel ettek a gazdag rómaiak?

a) bal kézzel	c) mindkét kézzel
b) jobb kézzel	d) csak villát használtak

Mi a *garum*?

a) az ókori Rómában használt főzőedény	c) pikáns halszós
b) vágókés	d) görög édesség

5 pt		
------	--	--

2. Hangok a múltból

Ki írhatta magáról?

Athén legendás királya vagyok. Nem mástól, mint magától Dionysostól tanultam a bor keverésének mesterségét. Ennek köszönhetően lettek egyenesek az emberek, akik addig a vegyítetlen bor miatt hajlottak voltak. Ezért oltárt is emeltem a bor istenének, az 'Egyenes' Dionysosnak a Hórák szentélyében.

Megoldás:

Az ivászatok igazi sztárja vagyok, kockavetéssel választanak meg. Én döntöttem el, hogy kinek az egészségére koccintsunk, továbbá, hogy emeljem az amúgy is király hangulatot, meghatározhatom az egyes borok keverési arányát.

Megoldás:

MINISZTERELNÖKSÉG
CSALÁDOKÉRT FELELŐS TÁRCA NÉLKÜLI MINISZTER

A római kerámiák közül a legszebb vagyok: kidolgozásom finom, fényesen ragyogok, színem vörös. Valamennyi tisztos római asztalának éke. Márkás árunak számítok, akárcsak ma a Herendi porcelán. Sok évszázadon át gyártottak Itáliában és a provinciákban is. Gyakran a görög mitológia jeleneteivel ábrázolnak, de nem ritka, hogy a római élet tipikus képeit (gladiátorküzdelmek, kocsiversenyek, szüret) is láthatod rajtam.

Megoldás:

3 pt

3. Igaz vagy hamis?

Állítás	Igaz	Hamis
A görögök és a rómaiak mézzel édesítették ételeiket.		
A rómaiak előszeretettel fogyasztottak tejjel hizlalt csigákat.		
A forrásokból úgy tudjuk, hogy voltak olyan görög városok, ahol halálbüntetéssel sújtották azt, aki tisztá/hígítatlan bort fogyasztott.		
A <i>panis quadratus</i> egy négyszögletes kenyér volt, hiszen a formájáról kapta nevét.		
A rómaiak elvitelre ('take-away') az <i>atrium</i> oknak nevezett talponállókban vásárolhattak maguknak ételt.		
A görög férfiak a lakomáikat a lakóházaknak erre a célra fenntartott helyiségében tartották. Ezekről az eseményekről a tisztességes asszonyok távol maradnak.		

6 pt

4. Molyrágta papiruszok

- a) Az ókori Rómában és a birodalom más nagyvárosaiban – így Aquincumban is – egymást követték a kisebb-nagyobb boltok (*tabernae*) a házak utcafrontján. Szinte minden utcára jutott egy-két kocsmá, amelyeket akár a mai gyorséttermek őseinek is tekinthetünk, ahol nemcsak inni, de enni is lehetett. A nevű üzlettípus jellegzetes berendezési tárgya a melegen tartó pult volt, amelybe hatalmas edényeket süllyesztettek, alattuk tűz égett és ebben rotyogtak a különféle ételek, de akár forralt bort is mérhettek belőlük.

(Forrás: Aquincumi Múzeum Facebook-oldala)

Az igényesebb étkezdék falait sokszor isteneket ábrázoló falfestményekkel díszítették. Pompeiiben, Herculaneumban és Ostiában számos ilyen étkezde maradványa került elő a feltárások során.

- b) M. Varro hosszasan fejtegeti, hány vendég kívánatos a lakomán, és egyben a lakoma rendjéről-módjáról is szól. Azt ajánlja, hogy a vendégek száma a Gráciák számától a Múzsákéig, azaz-tól-ig terjedjen.
- c) *A cena / coena* három részből állt:
- (1): itt könnyebb, étvágygerjesztő ételeket fogyasztottak, a mai előétel megfelelőit. Jellegzetes ételei: zöldségek, saláta, hal pikáns mártásokkal, kagyló, osztriga, tojás stb.
- (2) *mensae primae*:
- (3): desszert, sütemény, egyéb édességek, borkorcsolyák, végül a gyümölcs. Innen eredhet a szólás, amit Horatius is használ egyik satírájában:
ab usque ad
- d) Ez a latin kifejezés azt jelenti, hogy „.....”

9 pt

5. Kezdő szakács recept-rekonstrukciója

Mennyire korhű az alább olvasható recept? Keresz négy hibát és indokold is meg, miért hibásak ezek!

Töltött Pele

Livia módra

Sovány disznóhús
Pelehús (ha nincs pelénk, megteszi a hörcsög is)
Frissen őrölt feketebors, só ízlés szerint
Rukkola (*laser*), koriander, ecet
Paradicsom
Egy kevés *liquamen*

Vágjuk olyan apróra a hozzávalókat, mígnem pástétom sűrűségű masszát kapunk, mely alkalmas arra, hogy megtöltsük vele a pelét. Miután kész, helyezzük az állatot egy agyagedénybe. Főzzük puhára, vagy meg is süthetjük. Lakoma alkalmával tört burgonyával és párolt rizsszel helyezd el a díszes ezüst táltra!

Hibajegyzék:

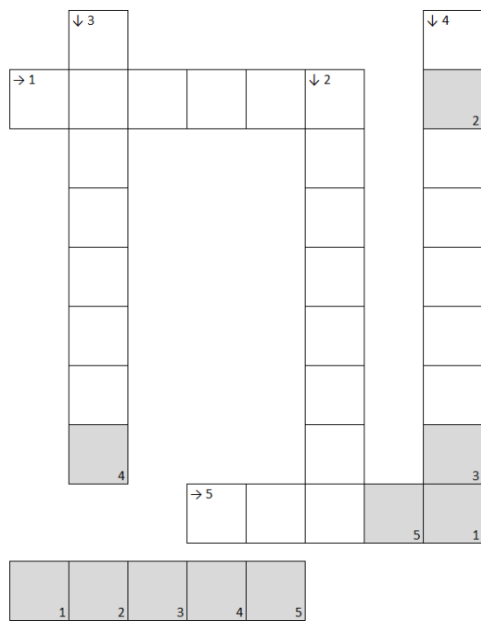
.....

Indoklás:

5 pt

6. Keresztrejtvény

Töltsd ki a keresztrejtvényt, s a kiemelt mezőkben található betűkből állítsd össze egy ismert, magyarországi kötődésű későrómai személy nevét! A megoldást írd be az alsó szürke sávba!

1. Mézser: jéggel lehűtött, mézzel ízesített must. –
2. Fedett vásárcsarnok, ahol többnyire élelmiszert árultak.
3. A római köztársaság egyik legkiemelkedőbb hadvezére és Sulla-párti politikusa. Érdemei ellenére mégsem ismerték el. A közéletből való kivonulása után leginkább fényűző, pazar lakomák rendezőjeként maradt meg az utókor emlékezetében.
4. Nero császár uralkodása idején élt szatíra és regényíró. Tacitus „*arbiter elegantiarum*”-ként jellemezte.
5. Görög lakomázók fáklyafénynél, hangos énekléssel és fuvolaszóval kísért éjszakai menete.

Miről nevezetes a megfejtésben olvasható személy? Írd le néhány szóval!

.....
.....

8 pt